

רשומות

ספר החוקים

15 בפברואר 1951

68

ט' באדר א' תשי"א

עמוד

40	.	.	.	חוק למניעת הפקעת שערים וסמסרות (שימוש), תשי"א — 1951 .
44	.	.	.	חוק לתיקון תקודת הדרכים (רחבן והתווייתן), תשי"א — 1951 .
44	.	.	.	חוק הארגונה לפיצוי נזקי מלחמה, תשי"א — 1951 .
52	.	.	.	חוק נכסי המדינה, תשי"א — 1951 .
55	.	.	.	חוק המעבר (תיקון), תשי"א — 1951 .

חוק למניעת הפקעת שערים וספטרות (שיפוט), תשי"א – 1951 *

1. בחוק זה, "עבירה נגד המשק" פירושו – עבירה על אחד החוקים המפורטים בתוספת לחוק זה.

עבירה נגד המשק

2. (א) בית דין למניעת הפקעת שערים וספטרות (להלן – בית דין) יוקם – (1) ליד כל בית משפט מחוזי ;

הקמת בתי דין למניעת הפקעת שערים וספטרות

(2) ליד כל בית משפט שלום ששר המשפטים הורה, בצו שפורסם ברשומות, כי יוקם לידו בית דין.

(ב) מקום מושבו ותחום שיפוטו של בית דין יהיה כמקום מושבו וכתחום שיפוטו של בית המשפט שלידו הוקם.

הרכב בית הדין

3. (א) בית דין ידון בשלושה : אב בית הדין ושני נציגי ציבור.

(ב) כאב בית הדין ישמש שופט של בית המשפט שלידו הוקם בית הדין.

(ג) נציגי ציבור ישמשו אנשים שנתמנו על ידי שר המשפטים, מתוך רשימות מועמדים שהוגשו לו על ידי רשויות מקומיות, להיות נציגי ציבור לצורך חוק זה. הודעה על מינוי נציגי ציבור תפורסם ברשומות.

(ד) רשות מקומית תרכיב את רשימת המועמדים הנזכרת בסעיף קטן (ג) כך שיהיו מיוצגים ברשימה הגורמים והחוגים הציבוריים המיוצגים במועצה של אותה רשות מקומית. (ה) תקפו של מינוי של נציג ציבור יהיה מיום תום ארבעה-עשר יום לאחר שהודעה על המינוי נתפרסמה ברשומות ; ומי שתוך מועד זה הודיע בכתב לשר המשפטים כי אין הוא רוצה לשמש נציג ציבור, יפרסם שר המשפטים הודעה על כך ברשומות ואז יראו את מינויו כבטל מלכתחילה.

4. (א) בית דין מוסמך לדון בכל עבירה נגד המשק.

סמכויות בית הדין

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מכל סמכות לדון בעבירה נגד המשק הנתונה לבית משפט אחר על פי כל חוק אחר.

ענינים שיש להם ענין

5. (א) נאשם שיצא חייב בבית דין על עבירה נגד המשק, דינו, על אף האמור בכל חוק אחר, מאסר עד שבע שנים או קנס עד עשרת אלפים לירות, או שני הענשים כאחד.

(ב) נאשם אשר, לאחר שכבר נתחייב קודם לכן על עבירה נגד המשק, יצא מלפני בית דין חייב בדינו על עבירה חוזרת תוך שלוש שנים מיום שנתחייב בדין על העבירה הקודמת, דינו – מאסר לתקופה שלא פחות משבועיים ; אך בית הדין יהיה רשאי, בשים לב לנסיבות מקילות שיצוינו בפסק הדין, להטיל עונש מאסר לתקופה קצרה יותר או לא להטיל עונש מאסר כלל.

(ג) נוסף על הענשים שבית דין מוסמך להטילם לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), רשאי הוא לצוות :

(1) כי מלאי הסחורות של הנאשם שבהן נעברה העבירה, או הפדיון ממכירתן, יוחרם, כולו או מקצתו ;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט תשי"א (5 בפברואר 1951) ; העלת החוק ודבריו הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 50 מיום כ"ט בתמוז תשי"א (14.7.50), עמ' 209.

(2) כי בית העסק של הנאשם, שבקשר אליו נעברה העבירה, ייסגר לתקופה שיקבע בית הדין;

(3) כי רשיון שניתן לנאשם יבוטל, או יופסק תקפו לתקופה שיקבע בית הדין;

(4) כי ריווח מופרו שבא לידי הנאשם בקשר לעבירה יוחזר לאדם שממנו נתקבל, או יוחרם, כולו או מקצתו; אך בית הדין לא יצווה על התרמת ריווח מופרו אלא לאחר שנתן לאדם שממנו נתקבל הודמנות להשמיע את דברו;

(5) כי אמצעי הובלה, שהוא קנין הנאשם וששימש מכשיר לביצוע העבירה, יוחרם.

פרסום פסקי דין

6. (א) בית דין רשאי לצוות שפסק דין או תמציתו יפורסמו ברבים, בצורה ובאופן שיקבע בית הדין; בית הדין יורה או מי ישא בהוצאות הפרסום; ואם הורה שהנאשם ישא בהוצאות הפרסום, יהיה דינו כדין קנס שהוטל על ידי בית הדין.

(ב) ציווה בית דין על פרסום פסק הדין או תמציתו, יצויין בפסק הדין או בתמצית המתפרסמת, שפסק הדין ניתן לערעור.

כרוי הדין

7. (א) לא יוגש כתב אשמה לבית דין אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או על ידי בא כחו.

(ב) בית דין לא יזקק לטענה פגם בהזמנת הנאשם או בכתב האשמה, בצורתם או בתכנם, אם יראה, מסיבות שעליו לפרטן בצו, שאי-הודקקות לטענה אינה עלולה לגרום לעיוות הדין.

(ג) בית דין רשאי לסטות מדיני הראיה, אם הוא משוכנע שהדבר יועיל לגילוי האמת ולעשיית משפט צדק; החליט בית הדין לסטות מדיני הראיה כאמור, ירשום את הטעמים שהניעוהו להחליטו.

(ד) בית דין יהליט פה אחד או ברוב דעות.

(ה) במידה שלא נקבעה הוראה אחרת בחוק זה או בתקנות שהותקנו לפיו —

(1) בבית דין שליד בית משפט מחוזי יחולו סדרי הדין הנוהגים במשפט פלילי בבית משפט מחוזי בדיון מהיר;

(2) בבית דין שליד בית משפט שלום יחולו סדרי הדין הנוהגים במשפט פלילי בבית משפט שלום.

צוויים זמניים

8. (א) הוגש כתב אשמה לבית דין, רשאי אב בית הדין — על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בא כוחו — לצוות שבית העסק של הנאשם אשר בקשר אליו נעברה העבירה שבה הוא נאשם, ייסגר לתקופה שאינה עולה על שלושה ימים.

(ב) אב בית הדין רשאי מדי פעם בפעם — על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בא כוחו — להאריך תקפו של צו שניתן לפי סעיף קטן (א), לתקופה מסויימת או עד לסיום בירור המשפט; אך אב בית הדין לא יאריך תקפו של צו, כאמור, אלא אחרי שנתן לנאשם הודמנות להשמיע את דברו.

(ג) כל עוד צו שניתן כאמור עומד בתקפו, רשאי אב בית הדין, בכל עת לפני סיום בירור המשפט, לבטל את הצו, על פי בקשת הנאשם, אחרי שנתן ליועץ המשפטי לממשלת ישראל או לבא כוחו הודמנות להשמיע את דברו.

ערעור

9. (א) פסק דין של בית דין ניתן לערעור בהתאם להוראות הנוגעות לערעור על פסק דין שניתן במשפט פלילי על ידי בית המשפט שלידו הוקם בית הדין.

(ב) ציווה בית דין לפרסם פסק דין ברבים, רשאי בית משפט הדין בערעור באותו ענין, לצוות שפסק דינו יפורסם ברבים בצורה ובאופן שיקבע בית המשפט; בית הדין יורה או

מי ישא בהוצאות הפרסום; ואם הורה שהנאשם ישא בהוצאות הפרסום, יהיה דינו כדין קנס שהוטל על ידי בית המשפט.

העדר נציג ציבור
ללא סיבה מספקת

10. (א) נציג ציבור שהוזמן למושב של בית דין, והוא נעדר מן המושב ללא סיבה מספקת, דינו — קנס עד מאה לירות.

(ב) נציג ציבור הנאשם בעבירה על פי סעיף קטן (א) —

(1) יובא לדין בפני נשיא בית משפט מחוזי — אם הוא נעדר ממושב בית דין שליד בית משפט מחוזי; ויחולו סדרי הדין הנוהגים במשפט פלילי בבית משפט מחוזי בדיון מהיר;

(2) יובא לדין בפני שופט שלום ראשי — אם הוא נעדר ממושב בית דין שליד בית משפט שלום; ויחולו סדרי הדין הנוהגים במשפט פלילי בבית משפט שלום.

11. (א) כל מקום שהוראה שבחוק זה סותרת הוראת כל חוק אחר, ההוראה שבחוק זה — עדיפה.

חוק זה והוקים
אחרים

(ב) לבית דין יהיו כל הסמכויות הנתונות לבית משפט על פי כל חוק אחר; וכל האמור בחוק זה בא להוסיף על אותן סמכויות ולא לגרוע מהן.

12. (א) בטלות —

ביטול וחיקון

(1) פקודת מניעת הפקעת שערים וספסרות (שיפוט), תשי"ח — 1948 (להלן — הפקודה);

(2) תקנות הפיקוח, כמשמעותן בסעיף 3 (ב) לפקודה, במידה שלא בוטלו בסעיף 10 לפקודה.

(ב) חוק הגנת הדייר (שכירות משנה, אירוח וחילופים), תשי"א — 1950, יתוקן כך:

בסעיף 14, במקום המלים „ודינו כדין אשם לפי סעיף 6 לפקודת מניעת הפקעת שערים וספסרות (שיפוט), תשי"ח — 1948, הפקודה האמורה תחול על הדיון באשמה לפי סעיף זה כאילו היה חוק זה כלול ברשימת החוקים בסעיף קטן 3 (א) של הפקודה, יבואו המלים „ודינו כדין אשם לפי סעיף 5 לחוק למניעת הפקעת שערים וספסרות (שיפוט), תשי"א — 1950“.

13. (א) מי שלפני תחילת תקפו של חוק זה נתמנה, כנציג ציבור, חבר בית דין למניעת הפקעת שערים וספסרות שהוקם לפי הפקודה, וערב תחילת תקפו של חוק זה היה חבר בית דין כזה, רואים אותו כאילו ביום תחילת תקפו של חוק זה נתמנה להיות נציג ציבור לצורך חוק זה.

הוראות מעבר

(ב) היה ענין תלוי ועומד, ערב תחילת תקפו של חוק זה, בפני בית דין למניעת הפקעת שערים וספסרות שהוקם לפי הפקודה, ימשך הדיון באותו ענין כאילו חוק זה לא נכנס לתקפו.

14. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו ולסדרי הדין בבתי הדין.

ביצוע ותקנות

(ב) תקנות אלה רואים אותן כאילו הותקנו לפי חוק זה:

(1) תקנות מניעת הפקעת שערים וספסרות (החשת דיון), תשי"י — 1950;³

(2) תקנות מניעת הפקעת שערים וספסרות (החשת דיון) (מס. 2), תשי"א — 1950.⁴

¹ ע"ר סס' 14 מיום ו' באב תשי"ח (11.8.48), תוס' א', עמ' 27.
² ספר החוקים 60 מיום כ"ב בחשוון תשי"א (2.11.50), עמ' 2.
³ קובץ התקנות 71 מיום ו' באדר תשי"י (24.2.50), עמ' 337.
⁴ קובץ התקנות 120 מיום ו' בכסלו תשי"א (16.11.50), עמ' 226.

תוספת

(סעיף 1)

1. תקנות ההגנה, 1939¹;
2. תקנות ההגנה (כספים), 1941²;
3. תקנות ההגנה (פיקוח על מוסדים), 1944³;
4. תקנות ההגנה (מניעת רווחים מופקעים), 1944⁴;
5. פקודת בריאות העם (תקנות בדבר צרכי מזון), 1935⁵;
6. פקודת צרכי אוכל ומצרכים הכרחיים (פיקוח), 1939⁶;
7. פקודת המצרכים ההכרחיים (מלאי), 1939⁷;
8. פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939⁸;
9. פקודת הפיקוח על המזונות, 1942⁹;
10. פקודת מחלות בעלי חיים, 1945¹⁰;
11. פקודת מידות ומשקלות, 1947¹¹;
12. חוק הגנת הדייר (שכירות משנה, אירות וחילופים), תשי"א—1950¹²;
13. כל תקנה, כמשמעותה בפקודת הפירושים, 1945¹³, שהותקנה על פי אחד החוקים המפורטים לעיל;
14. חוקי עזר של רשויות מקומיות שהותקנו לפי פקודת העיריות, 1934¹⁴, או לפי פקודת המועצות המקומיות, 1941¹⁵, והמסדירים את חלוקתם של מצרכי מזון, מחזיריהם והפיקוח על מכירתם.

פנחס רוזן
שר המשפטים

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

- ¹ ע"ר מס' 914 מיום 26.8.39, תוס' 2, עמ' 548.
- ² ע"ר מס' 1138 מיום 6.11.41, תוס' 2, עמ' 1380.
- ³ ע"ר מס' 1347 מיום 20.7.44, תוס' 2, עמ' 525.
- ⁴ ע"ר מס' 1359 מיום 14.9.44, תוס' 2, עמ' 726.
- ⁵ ע"ר מס' 496 מיום 28.2.35, תוס' 1, עמ' 53.
- ⁶ ע"ר מס' 913 מיום 26.8.39, תוס' 1, עמ' 70.
- ⁷ ע"ר מס' 913 מיום 26.8.39, תוס' 1, עמ' 74.
- ⁸ ע"ר מס' 968 מיום 11.12.39, תוס' 1, עמ' 137.
- ⁹ ע"ר מס' 1178 מיום 19.3.42, תוס' 1, עמ' 3.
- ¹⁰ ע"ר מס' 1457 מיום 24.11.45, תוס' 1, עמ' 155.
- ¹¹ ע"ר מס' 1503 מיום 15.3.47, תוס' 1, עמ' 2.
- ¹² ספר החוקים 60 מיום כ"ב בחשוון תשי"א (2.11.50), עמ' 2.
- ¹³ ע"ר מס' 1400 מיום 2.4.45, תוס' 1, עמ' 36.
- ¹⁴ ע"ר מס' 414 מיום 12.1.34, תוס' 1, עמ' 1.
- ¹⁵ ע"ר מס' 1154 מיום 18.12.41, תוס' 1, עמ' 119.

ספר החוקים 68, ט' באדר א' תשי"א, 15.2.1951.

חוק לתיקון פקודת הדרכים (רחבן והתווייתן), תשי"א — 1951 *

תיקון פקודת הדרכים (רחבן והתווייתן)

- 1. פקודת הדרכים (רחבן והתווייתן) ¹, תתוקן כך:
 - (א) בסעיף 2, בהגדרת הביטוי "עבודת שיפור של קבע", אחרי המלים "כל עבודת השקאה", יבואו המלים "אספקת מים, ביוב, ניקון".
 - (ב) בסעיף 4 (1), במקום המלים "עשרה מטרים" יבואו המלים "עשרים מטר".
 - (ג) בסעיף 5 (1), במקום המלים "עשרים מטר" יבואו המלים "ארבעים מטר".

דוד בן-גוריון גולדה מאירסון
ראש הממשלה שרת העבודה

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

חוק הארנונה לפיצוי גוקי מלחמה, תשי"א — 1951 **

פירושים

- 1. בחוק זה —
 - "בנין עירוני" פירושו — נכס בית, כמשמעותו בסעיף 2 לפקודת מס הרכוש העירוני, 1940 ² (להלן — פקודת מס הרכוש העירוני), הנמצא באזור עירוני;
 - "בנין חקלאי" פירושו — בנין או מבנה הנמצא באזור חקלאי ואינו בנין תעשייתי;
 - "בנין תעשייתי" פירושו — בנין תעשייתי, כמשמעותו בסעיף 2 לפקודת מס הרכוש החקלאי, 1942 ³ (להלן — פקודת מס הרכוש החקלאי), הנמצא באזור חקלאי;
 - "מטעים" פירושו — כל עץ או שיח המשמש לעסק או העשוי לשמש לעסק;
 - "ציוד" פירושו — מתקנים, מכונות, כלים, מכשירים וכלי רכב המשמשים לעסק או העשויים לשמש לעסק, לרבות כלי שיט ואוירון;
 - "מלאי סחורות" פירושו — יבול, בעלי חיים, גלם, סחורות מוגמרות ובלתי מוגמרות ומטלטלים אחרים המשמשים לעסק או העשויים לשמש לעסק, למעט ציוד, כסף ודברים שבראוי.

1. א. 0
8.7.54

10.7.54
8.7.54

"עסק" פירושו — כל עיסוק לשם הפקת הכנסה;

"נכסים" פירושו — בנין עירוני, בנין חקלאי, בנין תעשייתי, מטעים, ציוד ומלאי סחורות הנמצאים בשטח המדינה, לרבות כלי שיט הרשום בשטח המדינה ואוירון שבעלו

¹ נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט תשי"א (5 בפברואר 1951); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 53 סיום כ"ד בתשרי תשי"א (5.10.50), עמ' 6.

² חוקי א"י, כרך ב', פרק קכ"ט, עמ' 1282.

³ נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט תשי"א (5 בפברואר 1951); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 35 סיום י' באדר תשי"א (27.2.50), עמ' 105.

⁴ ע"ד מס' 1065 מיום 20.12.40, חוס' 1, עמ' 218.

⁵ ע"ד מס' 1182 מיום 30.3.42, חוס' 1, עמ' 9.

הוא אדם שמקום עסקיו העיקרי הוא בשטח המדינה, אף שכלי השיט או האירון נמצאים מחוץ לשטח המדינה ;

„בעל“ פירושו —

- (1) בבנין עירוני או בבנין תעשייתי — הבעל הרשום, וכשאינן בעל רשום או מקום מגוריו של הבעל הרשום אינו ידוע, האדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה או רווחים מאותו בנין בגין בגסיבות העושות אותו מוחזק כבעל הבנין ;
- (2) בבנין חקלאי ובמטעים — הבעל, כמשמעותו בפסקה (1), של הקרקע שעליה עומד הבנין החקלאי או שעליה נטועים המטעים, ואם הבנין החקלאי או המטעים רשומים על שם בעל שאינו הבעל הרשום של הקרקע — הבעל הרשום של הבנין החקלאי או של המטעים ;

(3) בצידוד ובמלאי סחורות — האדם ~~הראשי~~ ^{המחזיק} ~~להעביר לאחר את הבעלות בהם~~ ^{מכוח עצמו} ;

(4) בנכסים מוחכרים, חוץ מצידוד ומלאי של סחורות, רואים כבעלים :

(א) בחכירה ראשית לתקופה שלמעלה מ-3 שנים — הבעל והחוכר לפי שיעורים אלה :

החוכר	הבעל	תקופת החכירה
40%	60%	למעלה מ-3 שנים ולא למעלה מ-5 שנים
50%	50%	למעלה מ-5 שנים ולא למעלה מ-7 שנים
60%	40%	למעלה מ-7 שנים ולא למעלה מ-9 שנים
70%	30%	למעלה מ-9 שנים ולא למעלה מ-11 שנה
80%	20%	למעלה מ-11 שנה ולא למעלה מ-13 שנה
90%	10%	למעלה מ-13 שנה ולא למעלה מ-15 שנה
100%	—	למעלה מ-15 שנה

(ב) בחכירת משנה שהיא לכל תקופת החכירה הראשית, דין חוכר המשנה כדין החוכר הראשי ; היתה חכירת המשנה לחלק מתקופת החכירה הראשית, יראו את חוכר המשנה כבעל לגבי חלק יחסי מחלקו של החוכר הראשי, כיחס שבין תקופת חכירת המשנה ובין תקופת החכירה הראשית.

כתקופת החכירה רואים את התקופה המכסימלית שבה רשאי החוכר או חוכר המשנה להמשיך בחכירה מראשית שנת השומה הנידונה ואילך לפי כל זכות הנובעת מחוזה החכירה, לרבות זכות ברירה.

(5) המונח „בעל“, בנכסים שהם בהנהלתו, בחזקתו או ברשותו של אפוטרופוס, של סוכן או של מיופה-כוח על ידי בעל הנמצא בחוץ-לארץ — כולל את האפוטרופוס, את הסוכן או את המיופה-כוח, הכל לפי הענין ;

המונח „בעל“, בנכסים שהם בהנהלתו, בחזקתו או ברשותו של אפוטרופוס, של סוכן או של מיופה-כוח על ידי בעל הנמצא בחוץ-לארץ — כולל את האפוטרופוס, את הסוכן או את המיופה-כוח, הכל לפי הענין ;

„אפוטרופוס“ — לרבות הממונה על רכוש האויב, האפוטרופוס הכללי, האפוטרופוס על נכסי נפקדים, האפוטרופוס על נכסי גרמנים, רשות הפיתוח, וכן אפוטרופוס או מוציא לפועל של צוואה או מקבל נכסים או מפרק או גאמן, שנתמנו על פי חוק או על ידי בית המשפט ;

„אזור עירוני“ פירושו — אזור עיר כמשמעותו בסעיף 3 לפקודת מס הרכוש העירוני ;

„אזור חקלאי“ פירושו — כל מקום בשטח המדינה שאינו אזור עירוני ;

„המנהל“ פירושו — מנהל הארנונה שנתמנה לפי סעיף 21 ;

„שטח המדינה“ פירושו — השטח שעליו חל משפט מדינת ישראל ;

«שנת השומה» פירושו — כל שנת כספים, מן השנה המתחילה באחד באפריל 1951 ואילך.

הארנונה
ושיעוריה

2. (א) ארנונה לפיצוי נזקי מלחמה (להלן — ארנונה) תוטל על בעלי נכסים בכל שנת שומה בעד נכסים שהיו להם בשנת השומה.

(ב) הארנונה תהיה בשיעורים הנקובים להלן משוויים של הנכסים:

(1) לגבי בנין חקלאי —

(א) המשמש ברובו למטרת מגורים 0.4%
(ב) המשמש ברובו שלא למטרת מגורים 0.75%

(2) לגבי בנין עירוני או כל חלק ממנו —

(א) המשמש למטרת מגורים 0.4%
(ב) המשמש למטרת ~~מגורים~~ ~~אחרת~~ ~~אז~~ ~~עסק~~ ~~שאינו~~ ~~תעשייה~~ או מלאכה 0.75%

(3) לגבי בנין עירוני או חלק ממנו, המשמש למטרת תעשייה או מלאכה,

וכן לגבי בנין תעשייתי 0.5%

(4) לגבי מטעים 0.5%

(5) לגבי ציוד 1.0%

(6) לגבי מלאי סחורות, שאינו מלאי חקלאי ~~הנמכר~~ ~~ב~~ ~~השנה~~ ~~השומה~~ 1.0%

(7) לגבי מלאי חקלאי ~~הנמכר~~ ~~ב~~ ~~השנה~~ ~~השומה~~ 0.5%

(ג) «מלאי חקלאי», לצורך קביעת שיעור הארנונה, פירושו — ~~מלאי סחורות~~ של מספוא, גרעינים, כוספא, קש, חציר, זבלים חימיים וחמרים אחרים המשמשים לעסק או העשויים לשמש לעסק שהוא משק חקלאי.

157
P. 2. 1. 0
P. 2. 1. 4

3. (א) כספי הארנונה יהיו קרן מיוחדת שתשמש לפיצוי נזקי מלחמה (להלן — הקרן).

(ב) כספי הקרן, כל עוד לא הוצאו, יושקעו בהשקעות נושאות רבית, לפי הוראות שר האוצר; סכומי הרבית שיתקבלו יצורפו לקרן ויהוו חלק ממנה.

(ג) נזקי המלחמה שהקרן תשמש לפיצויים, יהיו נזקים בגופם של נכסים כמשמעותם בסעיף 1 לחוק זה.

(ד) הסכום שיוצא בכל שנת כספים לביצוע חוק זה, יוחזר מכספי הקרן לתקציב הרגיל באותה שנת הכספים; סכום ההוצאה ייקבע על ידי שר האוצר באישורה של ועדת הכספים של הכנסת.

(ה) שר האוצר, באישורה של ועדת הכספים של הכנסת, יקבע בתקנות —

(1) סוגי הנזקים שיעניקו זכות לקבלת פיצויים, לפי גורמם ולפי מועד גרימתם;

(2) שיעור הנזק המינימלי ושיעור הפיצוי המכסימלי לכל סוג נכסים ולכל סוג נזקים, וכללים להתחשבות בתשלומים שנתקבלו על ידי הניזוקים שלא מתוך כספי הקרן;

(3) כללים לתיאום בין תשלומי הפיצויים ובין הכנסות הקרן;

(4) כל יתר הדברים הטעונים הסדר להנהלת הקרן, לקביעת הנזקים ולביצוע תשלום הפיצויים, לרבות מינון וקביעת סמכויותיהן של ועדות למיניהן.

3 א
152
150

4. שווי הנכסים יהיה —

שווי הנכסים

(א) בבנין עירוני או בבנין תעשייתי —

(1) שגמר בנייתו היה לפני 1.4.1932 — סכום שהוא פי עשרה מהשווי השנתי הנקי

שנקבע לאותו בנין לצורך פקודת מס הרכוש העירוני או לצורך פקודת מס הרכוש החקלאי, הכל לפי הענין, בהערכה האחרונה שקדמה לשנת השומה:
(2) שגמר בנייתו היה ב־1.4.1932 או לאחר תאריך זה, אולם לפני 1.4.1940 — סכום שהוא פי שנים עשר מהשווי השנתי הנקי שנקבע כאמור לאותו בנין;
(3) שגמר בנייתו היה ב־1.4.1940 או לאחר תאריך זה — סכום שהוא פי ארבעה עשר מהשווי השנתי הנקי שנקבע כאמור לאותו בנין, ואם לא נקבע כך — שייקבע על ידי המנהל לצורך חוק זה, על יסוד הוראות סעיף 5 (2) או (3) לפקודת מס הרכוש העירוני, או על יסוד הוראות סעיף 9 לפקודת מס הרכוש החקלאי, הכל לפי הענין.

בבנין עירוני שחלות עליו הוראות סעיף 5 (4) לפקודת מס הרכוש העירוני ולא חל עליו התנאי המגביל לסעיף הקטן האמור, יקבע המנהל, לצורך חוק זה, את השווי השנתי הנקי, על פי הוראות הסעיף 5 (2) או (3) לאותה פקודה.

(ב) בבנין חקלאי — כפולת השווי השנתי הנקי לפי השיעורים האמורים בסעיף קטן (א), כשווי שנתי נקי יראו את הסכום 12 ל"י לכל חדר, בין למגורים ובין לשימוש משק חקלאי או לשימוש אחר, או את הסכום 6 ל"י אם היה החדר עשוי עץ או פח. היה שטח החדר למעלה מ־20 מטר מרובעים, ייוספו על השווי השנתי הנקי 12 ל"י או 6 ל"י — הכל לפי הענין — לכל 20 מטר מרובעים נוספים, או לכל חלק מהם.

(ג) בבנין עירוני המשמש בחלקיו למטרות שונות שלגביהן שיעור הארנונה לפי סעיף 2 (ב) אינו אחיד — יהיה השווי השנתי הנקי של כל חלק כאמור, אותו שיעור מהשווי השנתי הנקי לכל הבנין כפי שיקבע המנהל, בהתחשב עם סכומי שכר הדירה השנתיים שהיוו את היסוד להערכת השווי השנתי הנקי לכל הבנין לפי סעיף 5 (2) או (3) לפקודת מס הרכוש העירוני.

(ד) במטעים —

- (1) שהם עצי הדר או בנות — 75 ל"י לכל דונם או לכל חלק ממנו
(2) שהם זיתים, גפנים, עצי פרי ושאר מטעים — 40 ל"י לכל דונם או לכל חלק ממנו

(ה) בציוד — המחיר ששילם הבעל בעד הציוד, לאחר ניכוי הפחת שתקנות מס הכנסה (פחת), 1941, מתירים לנכותו לגבי אותו ציוד, ובלבד שסכום הניכוי לא יעלה על 50% ממחיר הקרן של הציוד.

(ו) במלאי סחורות — השווי הממוצע של מלאי הסחורות כמשמעותו בסעיף 6. "שווי של מלאי סחורות", לצורך חוק זה, הוא הסכום שיש לצפות לו במכירה ממוכר מרצון לקונה מרצון, או מחיר ששילם הבעל בעד מלאי הסחורות, הכל לפי הסכום הקטן יותר.

הצהרות על נכסים

5. (א) בעל נכסים שאינם מלאי סחורות, חייב למסור למנהל, לא יאוחר משלושים באפריל של כל שנת שומה, הצהרה על כל נכס מנכסיו האמורים שהיו לו באחד באפריל של אותה

א.ו. 15/7/54
8/7/54

שנה. (א) (ב) בעל מלאי סחורות חייב למסור פעמיים בכל שנת שומה הצהרה על השווי

שהיה למלאי הסחורות שלו במועד שקדם לתאריך הקבוע למסירת ההצהרה. ההצהרה תימסר לא יאוחר משלושים באפריל ושלושים ואחד באוקטובר (להלן — המועדים) על מלאי הסחורות שהיה למצהיר באחד באפריל ובאחד באוקטובר,

¹ ע"ר מס' 1131 מיום 18.9.41, תוס' 2, עמ' 1261.

הכל לפי הענין, אם לא נקבעו בתקנות הוראות אחרות, בין לגבי מלאי בכלל ובין לגבי סוג מסויים ממנו.

(2) מי שהיה לבעל מלאי סחורות בתוך שנת השומה, חייב במסירת הצהרות, כאמור, לאחר היותו לבעלו; חדל להיות בעל מלאי סחורות, אין זה פוטר אותו ממסירת הצהרות במועדים עד תום שנת השומה.

(3) בתקנות לפי סעיף 3 (ה) אפשר לקבוע שאין לבסס תביעת פיצויים לנזקים שנגרמו למלאי סחורות על שווי העולה על השווי שהוצהר כאמור.

(ג) ההצהרות יהיו בטופס שיקבע המנהל.

6. מחצית מסך כל סכומי השווי, כפי שהוצהרו כאמור בסעיף 5(ב) ואושרו על ידי המנהל, או כפי שנקבעו על ידיו כאמור בסעיף 8 — הוא השווי הממוצע של מלאי הסחורות לצורך שומת הארנונה בשנת השומה הנידונה.

השווי הממוצע של מלאי סחורות

7. המנהל רשאי, לצורך שומת הארנונה —

מסירת ידיעות ומסמכים

(א) לדרוש מבעל נכסים שימסור לו, תוך תקופה שיקבע בהודעה, ידיעות או פרטים או הצהרה נוספת;

(ב) לדרוש מבעל נכסים שיראה לו, או לכל אדם ששמו פורש בדרישה, במקום ובשעה שיקבע, כל נכס מנכסיו וכל מסמך או תעודה הנוגעת להם; ועל הנדרש לעשות כך.

8. (א) מסר בעל נכסים הצהרות כאמור בסעיף 5, רשאי המנהל —

שומת הארנונה

(1) לאשר את ההצהרות ולשום את הארנונה בהתאם לכך;
(2) לאשר את ההצהרות אישור זמני ולשום לפיהן את הארנונה שומה זמנית ואין זה גורע מזכותו לחזור ולשום אחר־כך את הארנונה שומה סופית;
(3) אם קבע את השווי השנתי הנקי לבנין עירוני או לבנין תעשייתי לפי סעיף 4(א), או לחלק בבנין עירוני לפי סעיף 4(ג), — לשום את הארנונה בהתאם לכך;
(4) אם יש לו טעם להניח שהשווי הנקוב בהצהרות אינו נכון — לקבוע את שוויים של הנכסים שעליהם הוצהר ולשום את הארנונה בהתאם לכך.

(ב) לא מסר בעל נכסים הצהרה מן ההצהרות, רשאי המנהל, בתום כל שנת שומה, לקבוע את נכסיו ואת שוויים לפי מיטב שיפוטו ולשום את הארנונה בהתאם לכך.
(ג) נמצאו נכסים שלא היו כלולים בהצהרה או בשומה, רשאי המנהל לקבוע את שוויים של הנכסים ולשום אותם.

9. המנהל ישלח לבעל הנכסים הודעה על השומה ובה יפרט את סכום הארנונה שעליו לשלם.

הודעת שומה

10. (א) הרואה את עצמו מקופח בהודעת שומה סופית, רשאי, תוך שלושים יום מקבלת ההודעה, להגיש למנהל ערר מנומק.

ערר

(ב) המנהל יודיע בצו לעורר את החלטתו בדבר הערר.

11. (א) הרואה את עצמו מקופח בצו המנהל לפי סעיף 10(ב), רשאי לערער לפני בית המשפט המחוזי תוך שלושים יום ממסירת הצו.

ערעור והריוו ב

(ב) הערעור לפי סעיף זה יוגש לבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא מקום מגוריו של המערער.

(ג) המנהל יהיה המשיב בערעור.

(ד) הערעור יהיה נידון לפני שופט אחד או יותר, כפי שיקבע נשיא בית המשפט המחוזי בדרך כלל או לצורך ערעור מסויים.

(ה) הערעור יישמע בדלתיים סגורות אם ביקש על כך המערער.

(ו) על פסק דינו של בית המשפט המחוזי יהיה ערעור לבית המשפט העליון כבית משפט לערעורים אורחיים.

שופט על ידי
שפאי

12. (א) הרואה את עצמו מקופח על ידי צו המנהל לפי סעיף 10 (ב) בקביעת השווי של מלאי סחורות בלבד, רשאי לדרוש שמלאי הסחורות יישום על ידי שמאי.

(ב) דרישה לשומה כאמור, תוגש למנהל בכתב תוך שלושים יום מיום קבלת הצו.

(ג) החלטת השמאי אין עליה ערעור.

מינוי שמאים

13. (א) שר המשפטים ימנה מספר בני אדם להיות שמאים לשומת מלאי סחורות לפי סעיף 12. המינוי יכול להיות כללי או מיוחד, לשטח מסויים או לסוג מסויים של מלאי סחורות.

(ב) הודעה על רשימת השמאים שמונו כאמור תפורסם ברשומות.

מפרעות על
חשבון הארנונה

14. (א) בעל נכסים חייב לשלם על חשבון הארנונה בשנת שומה מסויימת —

(1) את סכום הארנונה המגיע ממנו בעד נכסים שאינם מלאי סחורות לפי הצהרתו כאמור בסעיף 5 (א), בשני שיעורים שווים, האחד ב-1 ביולי והאחד ב-1 בינואר של שנת השומה;

(2) בעד מלאי סחורות — מחצית מסכום הארנונה המגיע ממנו בעד מלאי הסחורות לפי הצהרתו כאמור בסעיף 5 (ב), בכל אחד מהמועדים הקבועים למסירת ההצהרה.

(ב) לא מסר בעל נכסים הצהרה שהוא חייב למסרה לפי סעיף 5, יקבע המנהל לפי מיטב שיפוטו את הסכום שעליו לשלם על חשבון הארנונה ויודיע על כך לבעל הנכסים, ועל הבעל לשלם את הסכום שנקבע.

תשלום הארנונה

15. (א) יתרת הארנונה שבעל נכסים חייב בה, תשולם תוך חמשה עשר יום ממסירת ההודעה על השומה.

(ב) הוגש ערר או דרישה לשומת שמאי או ערעור — רשאי המנהל לדחות את תשלום סכום הארנונה השנוי במחלוקת עד למתן צו לפי סעיף 10 (ב), או עד למתן החלטה לפי סעיף 12, או עד לפסק דין בית המשפט, הכל לפי הענין.

(ג) המנהל רשאי לדחות את התשלומים לפי סעיף זה ולפי סעיף 14, כולם או מקצתם, עד למועד שיקבע, אם הוכח לו שבעל הנכסים סבל נזק מלחמה בנכסים שעליהם חלה הארנונה ולא קיבל פיצויים, לרבות פיצויי ביטוח, בשיעור העולה על 70% מסכום הנזק.

(ד) "נזק מלחמה", לצורך דחיית תשלומים כאמור, פירושו — נזק לגוף הנכס מחמת פרעות, פעולות איבה או פעולות מלחמה לאחר ה-29 בנובמבר 1947, שהפחית את ערכו של הנכס הנפגע ב-25% לפחות. תעודה מאת השר לנפגעי המלחמה, או מאת שר אחר הקבוע לכך על ידי הממשלה אותה שעה, המאשרת שהנכס האמור סבל נזק מלחמה וכן את שיעור הנזק שסבל, תתקבל על ידי המנהל כראיה לכאורה על עובדות אלה.

השלושים לקרן
הביטוח

16. (א) בעל נכסים (להלן — המבוטח), ששילם דמי ביטוח לקרן הארצישראלית לביטוח הדדי מגזקי שעת-חירום בע"מ (להלן — קרן הביטוח) לפי צו מנהלת העם מיום 23.4.1948,

יהיה רשאי לנכות מסכום הארנונה שעליו לשלם, את דמי הביטוח ששילם לקרן הביטוח, או כל חלק מהם, שלא הוחזרו לו.

(ב) לא החזירה קרן הביטוח למבוטח, עד שנכנס חוק זה לתקפו, כל שיעור מדמי הביטוח שאת החזרתו הוא רשאי לדרוש לפי תנאי הביטוח — יועבר כל סכום כזה לקרן באוצר המדינה כמשמעותה בסעיף 3. מבוטח שאינו חייב בתשלום ארנונה יהיה רשאי לדרוש מאוצר המדינה, תוך ששה חדשים מיום שנכנס חוק זה לתקפו, את תשלום הסכום שהועבר כאמור.

(ג) משהועבר הסכום האמור לאוצר המדינה, תהא קרן הביטוח פטורה מן החובה להחזיר את הסכום הזה למבוטח.

17. על גביית הארנונה תחול פקודת המסים (גבייה) ¹, כאילו היתה הארנונה מס כמשמעותו בפקודה האמורה; אולם סכום הארנונה המגיע מאפטרופוס, אין לגבותו אלא מאותו הנכס שבעדו משתלמת הארנונה, וביחס לסכום כזה יחול סעיף 12 של הפקודה האמורה על אותו נכס בלבד.

18. הוגשה למנהל, תוך שנה מיום התשלום, דרישה להחזרת סכום כסף ששולם כארנונה, ונחברר שהוא עודף על הסכום שיש לשלמו, יחזיר המנהל את הסכום האמור.

19. (א) בעל נכסים יהיה פטור מתשלום הארנונה —

- (1) כשנכסיו החייבים בארנונה הם בנין עירוני או חלק ממנו המשמש למטרת מגורים, או בנין חקלאי המשמש ברובו למטרת מגורים, ולא עלו בשוויים בשנת השומה על שש מאות לירות;
- (2) כשכל נכסיו החייבים בארנונה, לרבות בנין או חלק בבנין כאמור בפסקה (1), לא עלו בשוויים בשום יום משנת השומה, על אלף לירות.

(ב) שר האוצר רשאי לפטור בעל נכסים מתשלום הארנונה, כולה או מקצתה —

- (1) בעד נכסים המשמשים מפעל ששר האוצר אישר אותו, בהודעה שפורסמה ברשומות, כמפעל לתועלת הציבור לצורך חוק זה;
- (2) בעד נכסים שהושמדו או ניוקו בשנת השומה;
- (3) בעד בנין עירוני הפטור ממס רכוש עירוני, בעד בנין תעשייתי הפטור ממס רכוש חקלאי ובעד בנין חקלאי העומד על הקרקע הפטורה ממס רכוש חקלאי, לפי פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורים) 1938.²

20. (א) לצורך חישוב ההכנסה החייבת במס לפי פקודת מס הכנסה, 1947³, יהיה דין תשלומי הארנונה כדין הוצאות שמותר לנכותן לפי סעיף 11 (1) לפקודה האמורה.

(ב) לצורך חישוב מס שבח מקרקעים לפי חוק מס שבח מקרקעים, תש"ט — 1949⁴, יהיה דין תשלומי הארנונה כדין סכום שמותר לנכותו לפי סעיף 3 (ב) לפקודה האמורה.

21. (א) הנהלת עניני הארנונה תהיה בידי מנהל הארנונה שיתמנה על ידי שר האוצר, על מינויו תפורסם הודעה ברשומות.

(ב) המנהל רשאי לייפות בכתב את כוחו של כל אדם אחר, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים או לאזור מסויים, לשמש בסמכויותיו של המנהל לפי חוק זה ולמלא כל תפקיד מתפקידיו, על הרשאה כזו תפורסם הודעה ברשומות.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק 57, עמ' 1374.
² ע"ר מס' 792 מיום 30.6.38, תוס' 1, עמ' 27.
³ ע"ר מס' 1568 מיום 29.3.47, תוס' 1, עמ' 77.
⁴ ספר החוקים 21 מיום י' באול' תש"ט (4.9.49), עמ' 174.

22. כל מועד שנקבע בחוק לעשיית דבר, למעט הגשת ערעור, רשאי המנהל להאריכו, אם נתבקש לכך, ואם הראה מבקש ההארכה סיבה מספקת לבקשתו.
23. המנהל רשאי לבוא לידי פשרה עם חשוד בעבירה לפני שהחל במשפט נגדו.
24. עובד המדינה וכל עובד רשות מקומית חייבים לפי דרישת המנהל בכתב —
- (א) להמציא למנהל פרטים הדרושים לו בקשר לחוק זה;
- (ב) לאפשר לכל אדם, ששמו יפורש בדרישה, לעיין בספרים, בתעודות, בתכניות או במסמכים אחרים, שהעיון בהם עשוי לעזור לביצוע חוק זה, וכן להרשות לו להכין כל העתק מהם.
25. (א) אדם שעליו מוטלת חובה רשמית לפי חוק זה, או שהוא מועסק בענינים הנוגעים לחוק זה, יראה כל ידיעה, הצהרה, הודעה ומסמך מכל מין אחר, שהגיעו לידיעתו או לרשותו בתוקף תפקידו כאמור, כדבר שהוא חייב לשמרו בסוד; לא יידרש אדם כזה להראות בבית משפט שום דבר מן הדברים האמורים, או לגלות כל ענין שנודע לו אגב מילוי תפקידו, אלא לצורך ביצוע חוק זה או בקשר עם תביעה פלילית על עבירה על חוק זה.
- (ב) העובר על סעיף זה, דינו — קנס עד חמש מאות ל"י או מאסר עד ששה חדשים, או שני הענשים כאחד.
26. אם תוך ששה חדשים מהתאריך או מהתאריכים שנקבעו לתשלום הארנונה לא שולמה הארנונה, או חלק ממנה, או כל מפרעה המשתלמת לפי סעיף 14, ייוספו על החוב עשרים אחוז מהסכום שלא שולם. המנהל רשאי, אם יראה סיבה מספקת לכך, לפטור אדם מתשלום התוספת האמורה, כולה או מקצתה.
27. הודעת שומה, צו או פעולה אחרת שניתנו או שנעשו לפי חוק זה, לא ייגרע תקפם בגלל פגם בצורתם או בגלל שגיאה, ליקוי או השמטה שחלו בהם, לרבות שם בעל הנכסים, אם המסמך או הפעולה עשויים ביסודם לפי חוק זה, והמנהל יהיה רשאי להורות על תיקון השגיאה, הליקוי או ההשמטה.
28. (א) הודעה או צו שיש למסרם לפי חוק זה, רואים אותם כאילו נמסרו כדין שבוע ימים אחרי שנרשמו בדואר, אם נשלחו במכתב רשום בדואר לבעל הנכסים.
- (ב) בעלים שהם שותפים בנכס בחלקים בלתי מסויימים, רואים הודעה או צו שנמסרו לאחד מהם כאילו נמסרו לכל הבעלים.
29. בעל נכסים שהעביר את זכות הבעלות על נכס, שאינו ציוד או מלאי סחורות, תוך שנת שומה, רשאי לגבות מהאדם שרכש את זכות הבעלות, שיעור יחסי מסכום הארנונה ששילם בעד אותה נכס לאותה שנת שומה, כיחס שבין התקופה מיום רישום ההעברה בספרי האחוזה עד תום שנת השומה ובין כל שנת השומה.
30. (א) מי שלא מסר הצהרה, הודעה או ידיעה, או לא מילא אחרי דרישה מאת המנהל לפי חוק זה, דינו — קנס עד מאתיים ל"י.
- (ב) אדם שמסר במזיד הצהרה, ידיעה או הודעה בלתי נכונה, דינו — קנס עד חמש מאות ל"י, או מאסר עד ששה חדשים, או שני הענשים כאחד.
- (ג) נוסף על הענשים הקבועים בסעיפים הקטנים (א) ו-(ב), רשאי בית המשפט להטיל על העבריין קנס בסכום כפול מסכום הארנונה שלא גישום או לא נגבה בגלל אותה עבירה.

שפירת אחריות
מחנה / ארץ /
מדינה
ביצוע
תקנות
וטפסים

- 31. תביעה פלילית שהוגשה נגד אדם, או חיובו בדין על פי חוק זה — אינם גורעים מאחריותו לתשלום הארנונה.
- 32. (א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל דבר הנוגע לביצועו, לרבות דרכי השומה של הנכסים שעליהם מוטלת הארנונה.
- (ב) שר האוצר רשאי להעביר למנהל את סמכויותיו לפי חוק זה, חוץ מן הסמכות למינויים ולהתקין תקנות.
- (ג) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בכל דבר הנוגע לדיון בועדות לפי סעיף 3 (ה) (4), לערעור לפי סעיף 11 ולשומה לפי סעיף 12, לרבות קביעת תור השמאים, שכרם ואת האחראי לתשלום השכר.
- (ד) המנהל רשאי לקבוע טפסים לצורך חוק זה.

דוד בן-גוריון אליעזר קפלן
ראש הממשלה שר האוצר

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

מספר 19

חוק נכסי המדינה, תשי"א—1951 *

פירושים

- 1. בחוק זה —
 - "ישראל" פירושו — השטח בו חל משפט מדינת ישראל;
 - "נכס" כולל מקרקעים ומטלטלים, וכן זכויות וטובות הנאה מכל סוג שהוא;
 - "נכסיהם של שלטונות ארץ ישראל" כוללים —
 - (1) כל המקרקעים;
 - (2) כל המכרות והמחצבים למיניהם הנמצאים במקרקעים או במים, מתחת להם או עליהם, בין שהמים הם נהרות או ימים שבפנים הארץ ובין שהם מי חוף;
 - (3) כל המטלטלים;
 - (4) כל הזכויות, בין מוחזקות ובין ראויות;
- שהיו ביום ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948) קנין ממשלת ארץ ישראל, כל מחלקה ממחלקותיה או שירות משירותיה, או קנין הנציב העליון, אם כנאמן בעד ממשלת ארץ ישראל ואם באופן אחר, או קנין נושא תפקיד אחר בממשלת ארץ ישראל בתוקף תפקידו, אם כנאמן בעד ממשלת ארץ ישראל או בעד כל מחלקה ממחלקותיה או שירות משירותיה, ואם שלא כנאמן כלל;
- "קרקע עירונית" פירושו — מקרקעים בישראל המצויים בתחומי שטח תכנון עיר, להוציא שטח תכנון גלילי;

* נתקבל בכנסת ביום 5' בשבט תשי"א (6 בפברואר 1951); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 54 פיוס ב' כחשון תשי"א (18.10.50), עמ' 12.

„זכיון“ כולל רשימות, תעודות היתר, חווי הכירה לכריה וזכויות כריה לפי פקודת המכרות, פקודת כריית השמן, 1938, או פקודת המינרלים הרדיואקטיביים, 1947.³

2. נכסיהם של שלטונות ארץ ישראל, המצויים בישראל, הם נכסי מדינת ישראל מיום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948).

3. נכס המצוי בישראל, ואין לו בעל, הוא נכס מדינת ישראל מיום היוותו לנכס ללא בעל או מיום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948), הכל לפי התאריך המאוחר יותר.

4. הממשלה רשאית, בשביל המדינה, לרכוש נכסים, המצויים בישראל או מחוצה לה, בדרך קניה, חליפין או בכל דרך אחרת, לשכרם, לחכרם, ולקבל זכויות אחרות בהם, הכל בתנאים שתראם נאותים.

5. (א) בהתחשב עם האמור בסעיפים הקטנים (ב) ו-(ג), רשאית הממשלה, בשם המדינה, למכור נכסים מנכסי המדינה — בין נכסים שמדובר בהם בסעיף 2 או 3, ובין נכסי מדינה אחרים המצויים בישראל או מחוצה לה — להעבירם בדרך אחרת, להשכירם, להחכירם, להחליפם, לשעבדם, להלקם, להפרידם, לאחדם, להרשות את השימוש בהם או את ניצולם, ולהעניק זכויות אחרות בהם, הכל בתנאים שתראם נאותים.

(ב) (1) הממשלה לא תהא רשאית, בשם המדינה, למכור או להעביר את זכות הבעלות בדרך אחרת על נכס מקרקעים מנכסי המדינה בישראל, שאינו קרקע עירונית —

(i) ושטחו אינו עולה על מאה דונם, אלא לשם יישור גבולות או השלמת נחלאות, לצרכי פיתוח לא-חקלאי, או למטרות אחרות כיוצא באלה;

(ii) ושטחו עולה על מאה דונם אך אינו עולה על אלף דונם, אלא לצרכי פיתוח לא-חקלאי ובאישור ועדת הכספים של הכנסת;

(iii) ושטחו עולה על אלף דונם, אלא לצרכי פיתוח לא-חקלאי ובאישור הכנסת.

(2) הממשלה לא תהא רשאית, בשם המדינה, להשכיר או להחכיר נכס מקרקעים מנכסי המדינה בישראל, שאינו קרקע עירונית ושטחו עולה על מאה דונם —

(i) לתקופה העולה על שלוש שנים אך אינה עולה על עשר שנים, אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(ii) לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור הכנסת.

(3) על אף האמור בסעיף קטן זה, תהא הממשלה רשאית, בשם המדינה — (i) למכור כל נכס שמדובר בו בסעיף קטן זה או להעביר את זכות הבעלות עליו בדרך אחרת, לכל מטרה שהיא,

(ii) להשכיר או להחכיר כל נכס שמדובר בו בסעיף קטן זה, לכל תקופה שהיא.

לקרן הקיימת לישראל, לרשות הפיתוח או לרשות מקומית.

(ג) הממשלה לא תהא רשאית, בשם המדינה, להעניק זכיון, בין לפי חוק זה ובין לפי חוק אחר, הנוגע למכרות או למחצבים מנכסי המדינה שתקפו —

(i) לתקופה העולה על שלוש שנים אך אינה עולה על עשר שנים, אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(ii) לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור הכנסת.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק צ"ד, עמ' 910.
² ע"ר מס' 793 מיום 7.7.38, תוס' 1, עמ' 39.
³ ע"ר מס' 1612 מיום 20.9.47, תוס' 1, עמ' 236.

נכסי שלטונות
ארצישראל —
נכסי מדינה

נכסים ללא
בעלים —
נכסי מדינה

רכישה וכו'
של נכסים
בשביל המדינה

עסקות נכסי
מדינה

(ד) הודעה על כל מכירה של נכס מקרקעים מנכסי המדינה בישראל לפי סעיף זה תפורסם ברשומות תוך שלושה חדשים מתאריך המכירה.

6. (א) ואלה רשאים לייצג את הממשלה בעסקות שמדובר בהן בסעיף 4 או 5 ולחתום בשם המדינה על מסמכים הנוגעים אליהן:

ייצוג הממשלה בעסקות

(1) שר האוצר;

(2) שר אחר או אדם אחר שהורשה לכך על ידי הממשלה, אם באופן כללי ואם לגבי סוגי עסקות או סוגי נכסים מסויימים;

(3) אדם אחר שהורשה לכך על ידי שר האוצר, או על ידי שר אחר כאמור בפסקה (2) לגבי עסקות מסויימות.

(ב) הודעה על הרשאה לפי סעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

(ג) חתימתו של שר האוצר, וכן חתימתו של שר אחר או אדם אחר שהורשה לפי סעיף קטן (א), בתחום הרשאתו, על המסמכים הנוגעים אל עסקה מן העסקות שמדובר בהן בסעיף 4 או 5, תשמש ראיה תוחבת לכך שהממשלה עשתה את העסקה על ידי החתום ושראתה את תנאי העסקה נאותים.

7. הוראות הסעיפים 4, 5 ו-6 — פרט לאמור בסעיף 5 (ג) — אינן פוגעות בהוראותיו של כל חוק אחר הדן בנכסי מדינה.

שמירת חוקים קיימים

8. (א) עסקה מן העסקות שמדובר בהן בסעיף 4 או 5, שנתקיימו בה שלושה אלה:

אישור עסקות

(1) עשוה או דימו לעשותה לפני תחילת תקפו של חוק זה;

(2) שר האוצר או מי שנתמנה על ידיו העיד עליה, בתעודה חתומה בידו, כי עשוה או דימו לעשותה בשביל המדינה או בשמה;

(3) היא היתה נעשית כדין אילו מי שעשה אותה או דימה לעשותה בשביל המדינה או בשמה היה מוסמך לכך;

רואים אותה כאילו נעשתה כדין.

(ב) הודעה על מינוי לפי סעיף קטן (א) (2) תפורסם ברשומות.

9. בטלים:

ביטול

(1) הסעיפים 12 ו-13 לדברי המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922 עד 1947;

(2) פקודת אדמות הממשלה, 1942.

10. (א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה.

ביצוע ותקנות

(ב) שר האוצר רשאי להתקין תקנות בדבר שמירת נכסי מדינה, הנהלתם והפיקוח עליהם.

(ג) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר אופן הרישום של נכסי מדינה וכן בדבר שינוי רישומים קיימים הנוגעים לנכסי מדינה.

אליעזר קפלן
שר האוצר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

¹ חוקי א"י, כרך נ', עמ' 2738; ע"ר מס' 1642 מיום 19.1.48, תוס' 2, עמ' 29.
² ע"ר מס' 1182 מיום 30.3.42, תוס' 1, עמ' 31.

חוק המעבר (תיקון), תשי"א—1951 *

חוק המעבר, תש"ט—1949, יתוקן כך:

(א) אחרי סעיף 11 יבוא פרק זה:

„פרק רביעי: סגני שרים

- סגני שרים 11א.
- (א) חבר הממשלה הממונה על משרד רשאי באישור הממשלה, למנות מתוך חברי הכנסת סגן שר אחד לאותו משרד.
- (ב) הממשלה תמסור לכנסת הודעה על מינוי של סגן שר, והסגן ייכנס לתפקידו עם מסירת ההודעה; הממשלה תודיע לכנסת גם כשסגן שר חדל מלשמש בתפקידו.
- (ג) סגן שר יפעל במשרד ובכנסת, בשם חבר הממשלה שמינה אותו, במסגרת העניינים שהוקצו והסמכויות שהוענקו לו על ידי אותו חבר הממשלה.
- (ד) מינוי של סגן שר לא יגרע מאחריותו של חבר הממשלה לפעולות משרדו, ולא מחלקו באחריות המשותפת של הממשלה.

(ב) הפרק „הוראות נוספות“ יסומן „פרק חמישי“.

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום א' באדר א' תשי"א (7 בפברואר 1951); הצעת החוק ורכיבי הסכר נתפרסמו בהצעות חוק 63 מיום י"ד בשבט תשי"א (21.1.51), עמ' 90.
1 ספר החוקים 1 מיום י"ח בשבט תש"ט (17.2.49), עמ' 1.

תיקון טעות

בספר החוקים 64 מיום ה' בשבט תשי"א (12 בינואר 1951), עמ' 26, שורה 3, בסעיף 1 לחוק לתיקון תקנות-שעת-חירום (עיבוד אדמות מוברות), תשי"א—1951, במקום "תש"ט—1949" צריך להיות "תש"ט—1948".